

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym, w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Susmaga (spr)

Sędziowie: SSO Dorota Maciejewska-Papież

SSO Anna Judejko

Protokolant: apl. adw. Helena Piotrowski

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2015r.

sprawy **A. G.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2015r., sygn. akt VIII K 573/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego A. G. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Anna Judejko Małgorzata Susmaga Dorota Maciejewska -Papież

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2015r. sygn. akt VIII K 573/14, A. G. został uznany za winnego tego, że w okresie od dnia 14 października do 20 listopada 2009r. w P., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez nabycie na podstawie faktur VAT (...) i faktury korygującej nr (...) artykułów elektrotechnicznych z firmy (...), doprowadził właściciela tej firmy (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 30.108,85 zł, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i za to na podstawie art. 286 § 1 kk wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 60 złotych.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk Sąd I instancji wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, oddał oskarżonego, w okresie próby, pod dozór kuratora sądowego oraz zobowiązał go do naprawienia szkody.

Oskarżony został obciążony kosztami postępowania, jak też wymierzono mu stosowną opłatę.

Apelację od wyroku wywiódł wyłącznie oskarżony, który zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił obrazę art. 1 § 2 oraz art. 115 § 2 kk poprzez błędną ocenę stopnia społecznej szkodliwości przestępstwa z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk. W ocenie skarżącego, Sąd winien dokonać analizy społecznej szkodliwości przedmiotowego czynu z perspektywy każdego z kwantyfikatorów z art. 115 § 2 kk.

Ostatecznie oskarżony wniosł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się celowa, choć rozpoznanie podniesionych zarzutów okazało się bezprzedmiotowe. Sąd Rejonowy, rozpoznając sprawę, dopuścił się bowiem innego uchybienia, które musiało skutkować zmianą zaskarżonego wyroku i uniewinnieniem A. G. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa.

W istocie, błąd ów pojawił się już na etapie postępowania przygotowawczego, a następnie powielony został w wyroku Sądu I instancji. Uchybienie to polega na pominięciu w opisie przypisanego oskarżonemu czynu, zawartym w akcie oskarżenia sporządzonym przez Policję i zatwierdzonym przez Prokuratora, jak i w wyroku Sądu Rejonowego, jednego ze znamion przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 kk.

Z przyjętego, w wyroku, opisu czynu wynika, że oddano w nim tylko dwa znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 kk, 1) „działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, oraz 2) „doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem”. Wskazane zachowanie jednak (występujące nawet łącznie, jak to było w analizowanym przypadku) nie tylko nie stanowi przestępstwa oszustwa, ale też nie wyczerpuje znamion żadnego innego typu czynu zabronionego.

W przypadku przestępstwa oszustwa, „niezbędnym elementem przesądzającym o przestępności czynu jest bowiem to, aby doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem odbyło się „za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania”. Tych okoliczności niestety zabrakło w opisie czynu, jaki został przyjęty w wyroku. Niedopuszczalne byłoby przyjęcie, że w którymś z tych dwóch pierwszych znamion albo łącznie w ich obu mieści się to ostatnie znamię. Byłoby to ewidentne pominięcie woli ustawodawcy, ponieważ wykładnia językowa nie pozostawia wątpliwości, iż znamiona te są różne i wszystkie winny być wykazane w opisie czynu, aby możliwe było przypisanie sprawcy przestępstwa z art. 286 § 1 kk.

Skazanie oskarżonego za przestępstwo z art. 286 § 1 kk, mimo że opis przypisanego mu w wyroku czynu nie wypełnia znamion tego typu czynu zabronionego, stanowi więc obrazę przepisu art. 286 § 1 kk. Mało tego, tak opisany czyn nie wyczerpuje znamion jakiegokolwiek innego typu czynu zabronionego. Zgodnie zaś z art. 1 § 1 kk, odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Zasada ta znajduje swoje zakotwiczenie w art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

Nadto zgodnie z art. 413 § 2 pkt 1 kpk, wyrok skazujący winien zawierać „dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu”. oznacza to, że opis zachowania sprawcy czynu zabronionego, zamieszczony w sformułowaniach zawartych w wyroku, musi odpowiadać pełnemu zespołowi znamion ujętych w przepisie ustawy karnej. Wprawdzie, nie można tego przepisu interpretować w sposób tak rygorystyczny, że jedyną formą realizacji tego wymagania jest wierne przytoczenie słów ustawodawcy, ale posłużenie się innymi sformułowaniami nie może pozostawiać żadnych wątpliwości, iż są to zwroty na tyle równoważne, że odpowiadają treści poszczególnych znamion przypisanego sprawcy przestępstwa. Tego wymagania nie spełnia niestety opis czynu przyjęty w zaskarżonym wyroku. Żadne ze sformułowań, które zostały w nim ujęte, nie mogą być uznane za równoważne dla znamienia „wprowadzenia w błąd lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania” (vide uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 listopada 2013r. w sprawie sygn. akt II AKa 192/13) . W rezultacie Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 413 § 2 pkt 1 kpk.

„Dla przyjęcia powyższych wniosków nie ma znaczenia to, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku znajdują się rozważania i ustalenia dotyczące przedmiotowego, brakującego w opisie czynu znamienia. Wszystkie znamiona danego czynu zabronionego winny być oddane w opisie czynu przyjętym w wyroku, a nie jedynie w uzasadnieniu orzeczenia. Z tego punktu widzenia uzasadnienie nie może być traktowane jako integralna część wyroku, w którym można wypełnić wymóg z art. 413 § 2 pkt 1 kpk. Jest to bowiem zupełnie odrębny akt, w którym sąd przedstawia, i to tylko na żądanie strony lub z uwagi na zgłoszone zdanie odrębne, szczegółowo motywy swojego rozstrzygnięcia

we wszystkich wymaganych prawem aspektach. Powyższe wskazuje, że uzasadnienie wcale nie musi towarzyszyć wydanemu wyrokowi, gdyż przy braku zdania odrębnego i wniosku stron o uzasadnienie, uzasadnienie nie jest sporządzane.

W świetle art. 434 § 1 kpk, sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego jedynie wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy. W niniejszej sprawie brak jest apelacji na niekorzyść oskarżonego. Dlatego Sąd Okręgowy w żadnym aspekcie nie może pogorszyć sytuacji oskarżonego. Oznacza to także zakaz czynienia jakichkolwiek niekorzystnych dla oskarżonego ustaleń faktycznych, co odnosi się to również do ustaleń zawartych w opisie czynu, jaki został przyjęty w zaskarżonym wyroku. Niedopuszczalne było zatem uzupełnienie przez sąd odwoławczy wyroku o znamiona, które Sąd I instancji pominął.

Co istotne zakaz „reformationis in peius” w postępowaniu odwoławczym, jest identyczny jest z zakazem reformationis in peius przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Innymi słowy, to czego nie może sąd odwoławczy nie może też sąd ponownie rozpoznający sprawę, który zgodnie z art. 443 kpk, „może wydać orzeczenie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy orzeczenie to było zaskarżone na niekorzyść oskarżonego” – poza wyjątkami, które w niniejszej sprawie nie występują.

Zaistniałe w sprawie uchybienia nie mogłyby więc zostać naprawione na skutek ewentualnego uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.” (vide uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 listopada 2013r. w sprawie sygn. akt II AKa 192/13)

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od zarzucanego mu przestępstwa z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk.

Na podstawie art. 632 pkt 2 kpk, kosztami procesu obciążono Skarb Państwa.

Anna Judejko Małgorzata Susmaga Dorota Maciejewska -Papież